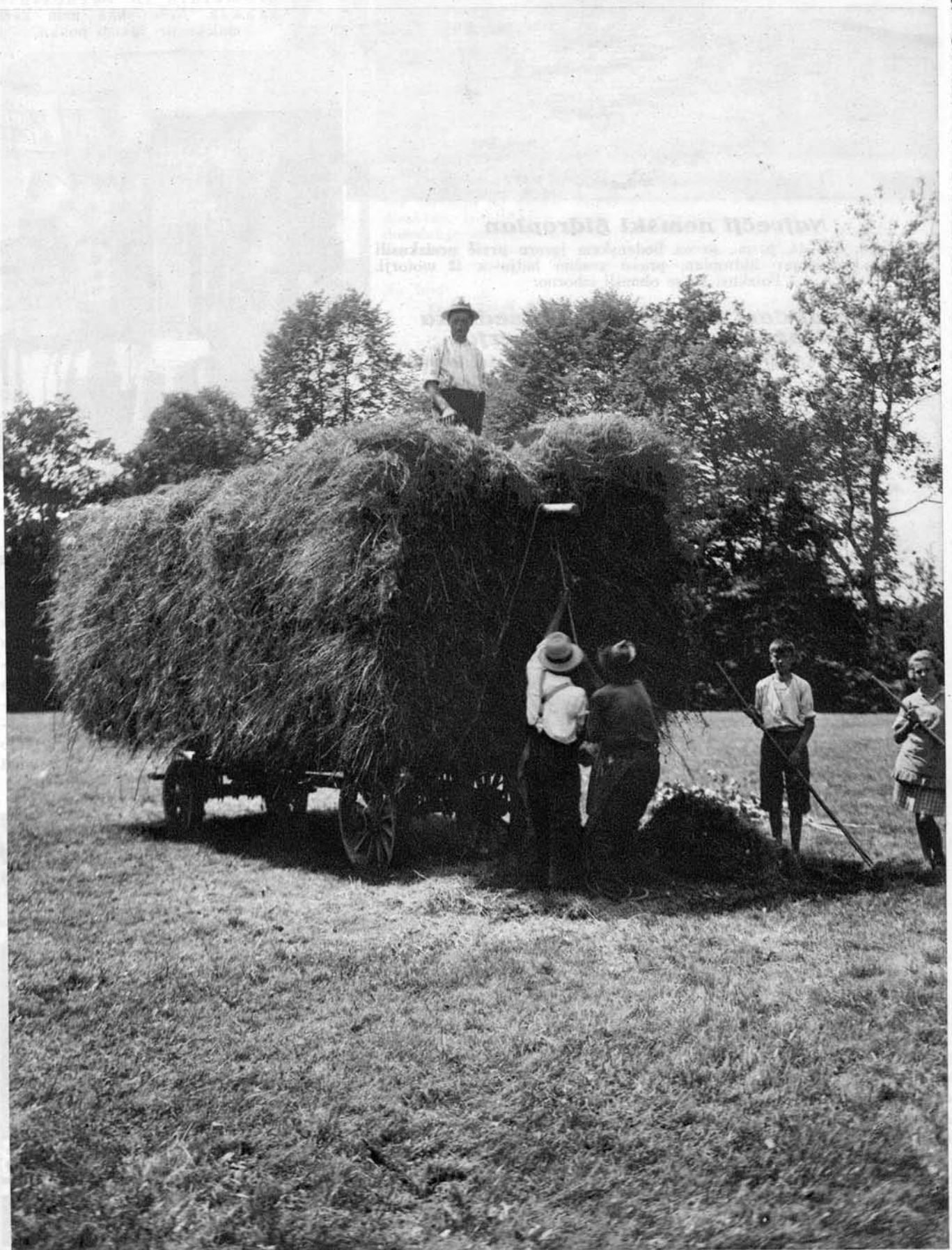


Ilustrirani **Slovenec**

Leto V Tedenska priloga »Slovenca« (št. 175) z dne 4. VIII. 1929 Štev. 31



Na senožeči

Foto Ilustr. Slovenec



Največji nemški hidroplan

V nedeljo, dne 14. p. m., so na Bodenskem jezeru prvič preizkusili ogromni Dornierjev hidroplan, pravo zračno ladjo z 12 motorji. Poizkusi so se obnesli izborna.

Spodaj:

Poletni dom sedanjega predsednika Združenih držav, H. Hooverja

v Palo Altu v Kaliforniji, ki se odlikuje po svoji okusni in moderni arhitekturi.



Prof. Hans Delbrück

znameniti nemški zgodovinar, ki je umrl dne 15. p. m. v Berlinu, star 81 let.

Spodaj:

Moderni vele mestni promet zahteva vedno več žrtev in nezgode so skoro na dnevnem redu, kajti vele mestne ceste polnijo dan za dnevno stotine avtomobilov, voz cestne železnice itd. Da čim najbolj zmanjšajo število nesreč, so uvedli po velikih mestih na cestna križišča že najrazličnejša varnostna sredstva, v Berlinu so pa uvedli že celo v šole pouk o različnih prometnih in varnostnih znakih. Naša slika nam kaže malčke pri takem pouku.



Spodaj:

Iz japonskega ženskega gibanja

Kakor po vseh kulturnih državah, zahtevajo tudi moderne Japonke popolno politično enakopravnost z moškimi. Zadnje čase so začele z veliko tozadevno propagando in pridu prirejajo shode kar po cestah (glej sliko spodaj), na katerih trdijo, da bo izginila korupcija iz javne uprave šele tedaj, ko pridejo v občinske odbore in v parlament tudi ženske.





Nov velik železniški most

čez Savinjo so začeli nedavno graditi v Zidanem mostu. Vezal bo direktno ljubljansko progo z zagrebško, s čimer bo preprečeno dosedanje zamudno zapeljevanje vlakov na mariborsko progo. Zato bo novi most izrednega pomena za izboljšanje dosedanje zveze Slovenije s Hrvaško in Belgradom. Gotov bo most še pred zimo.

Na levi:

Pogled iz kapelice kraljevega gradu Suvobor

na Bledu na otok Blejskega jezera.

Na desni:

Kum, najbolj priljubljena božja pot Dolenjcev

Kdo ga ne pozna? Prvo nedeljo po sv. Jerneju hiti nanj pol Dolenjske, zelo obiskani so pa tudi drugi shodi na tem znanem hribu (n. pr. na binkoštni ponedeljek, prvo nedeljo po kresu itd.). Hite nanj romarji in izletniki s kolodvorov v Zagorju, Hrastniku in Zidanem mostu ter po cestah od juga. Visok je 1219 m, torej najvišji vrh Dolenjske, na vrhu pa stoji znana božjepotna cerkev sv. Neže z dvema stolpoma. Razgled s Kuma je veličasten: pol Slovenije vidiš. Jako lepo je popisal shod na njem Erjavec v svoji znani potopisni črtici »Ena noč na Kumu«.



Na levi:

Sv. Peter nad Begunjami

na Gorenjskem. Druga, izredno lepa in hvaležna slovenska izletna točka, ki pa ni tako znana kot Kum, je Sv. Peter nad Begunjami, odkoder je le dobre pol ure hoda. Visok je 839 m, na vrhu stoji starinska cerkva z lepimi freskami iz Kristusovega življenja. S planote nad cerkvico je diven razgled po vsej Savski dolini, Bled, Julijske Alpe itd. Vidiš nešteto vasi ter nad 120 cerkvic.



Dva izleta v ravsko dolino

Zavrč v Halozah



Pogled na Zavrč ob hrvaški meji v ozadju vinske gorice.

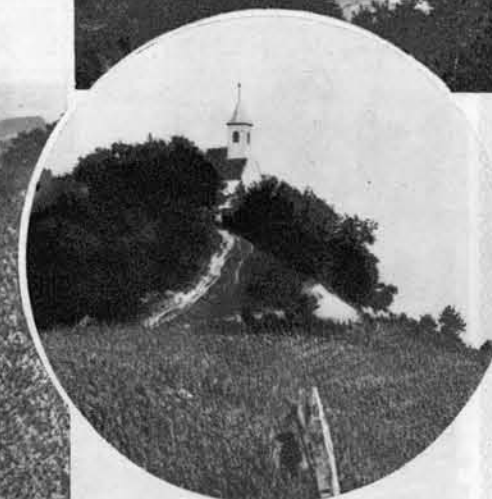
Na desni: župnišče in župna cerkev v Zavrču.

Spodaj: Tip završkih vinskih goric.



Spodaj: podružnica sv. Janeza v Gorenjskem vrhu sredi najzlahtnejših vinskih goric.

Spodaj na levi: tipičen haloški kmetiški dom.



Turški vrh, kjer raste znamenita završka kapljica. — Na levi: kmetiški dom sredi vinskih goric, v ozadju Velika nedelja.



Zavrč leži že ob skrajnem iztoku Haloz (glej lanski »Ilustr. Slovenec« str. 260-261) tik ob hrvaški meji in ob cesti, ki vodi iz Ptuja v Varaždin. Znan je Zavrč zlasti po slikovitih vinskih goricah in sijajnem vinskem pridelku, saj je »Zavrčan« med haloškimi vini to, kar je »jeruzalemeec« med ljutomerskimi. Odlikuje se tamošnja kapljica po svoji milobi in zlahtnem okusu. Kraj sam leži sicer ob Dravi, toda župnija se razteza daleč notri po haloških goricah, odkoder je prelep razgled na spodnje Dravsko polje proti Ormožu in Varaždinski ravnini. Vse ozemlje nudi tipično sliko solnčnih in ljubeznivih vinskih goric z raztresenimi kmetijskimi domovi sredi vinogradov. Velik del prebivalstva tvorijo viničarji, ki že težko čakajo, da uredi agrarna reforma tudi njih položaj.

Zavrč je sedež dekanije. Cerkev se omenja tu že l. 1430., župnija pa l. 1443. Oboje je ustanovila najbrž tamošnja graščina. Prvotno je spadal Zavrč pod Hrvaško in pod zagrebško škofijo.

Sv. Peter pri Mariboru



Sv. Peter pri Mariboru: stebričje pred župno cerkvijo.

Spodaj: veliki oltar župne cerkve v Sv. Petru pri Mariboru.



Sv. Peter pri Mariboru, pogled z desnega dravskega brega; spodaj župna cerkev, na hribčku podružnica D. M. na Gorci s starodavnim turškim zvonom.



»žerf« pod župno cerkvijo v Sv. Petru z odprtimi grobovi.



Na desni: žerf (podzemna kapelica) pod župno cerkvijo v Sv. Petru z oltarjem in 64 grobovi (nekaj je zazidanih.)



Mariborčani kaj radi hodijo na izlet dobro uro hoda ob Dravi proti vzhodu, v ljubeznivi Sv. Peter, saj ima ta izredno lepo okolico in dobro domačo vinsko kapljico. Kakor vse župnije po vinskih goricah, tudi ta nima strnjenih vasi, temveč so kmetiški domovi raztreseni po goricah. Največja zanimivost Sv. Petra je t. z. »žerf« pod župno cerkvijo, to je nekaka kapelica, kamor so pokopavali domače duhovnike in tudi druge ugledne domačine. Vseh grobov je v »žerfu« 64, od katerih je pa 25 še zazidanih. Pokopavali so v njem do cesarja Jožefa II., ta ga je pa ukazal razidati. Odpreti in urediti ga je dal l. 1857. zopet šele tamošnji župnik M. Glaser, eden najožjih prijateljev in sodelavcev velikega škofa A. M. Slomška.

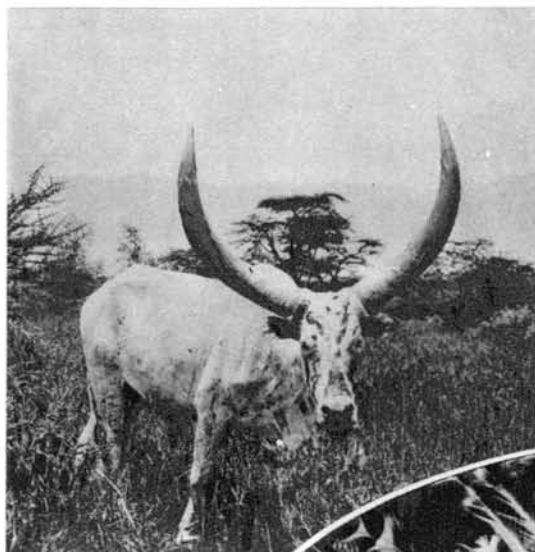
Življenje je v Sv. Petru že od nekdaj jako živahno. Tu je celih 50 let županoval prvi slovenski poslanec štajerskega dežela, zbor J. Fluher, sedaj pa deluje cela vrsta prosvetnih in gospodarskih organizacij.

Iz kraljesta prirode

Spodaj:

Beli kraljevi pav

v vsem svojem veličanstvu.



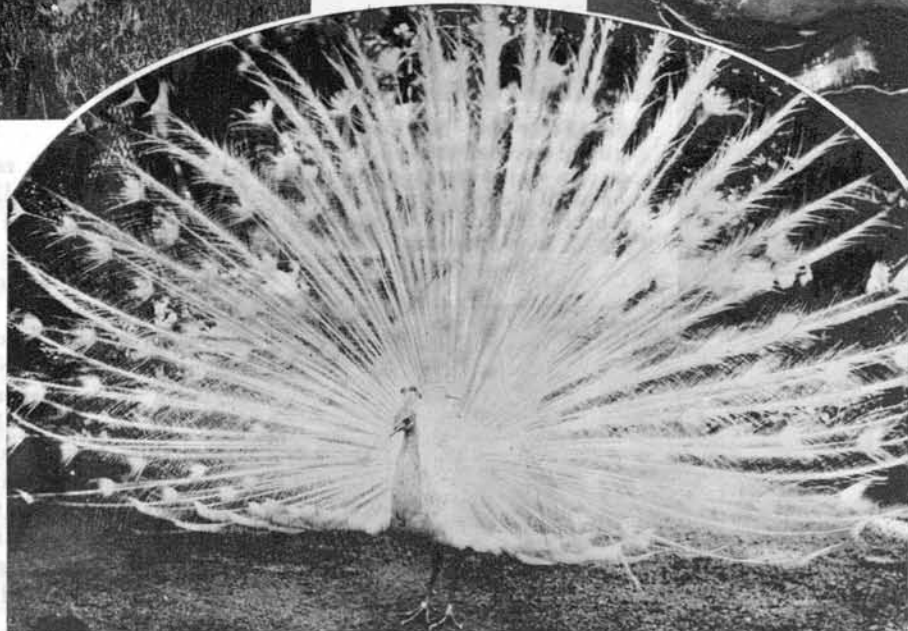
Abesinski zebu

(neke vrste govedu) s svojimi ogromnimi rogovi, zaradi katerih tudi izgleda mnogo nevarnejši, nego v resnici je.

Spodaj:

Kragulj

krasen komad, sedeč s svojim plenom — divjo raco — v krempljih



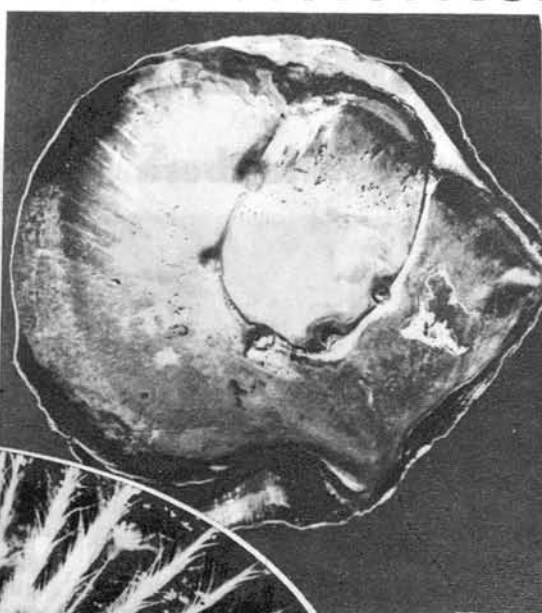
Biserna školjka

iz zapadne Avstralije. Te školjke, ki se v njih tvorijo biseri, dvigajo potapljači 6 do 30 m globoko iz morja.

Spodaj:

Kanadski lovec

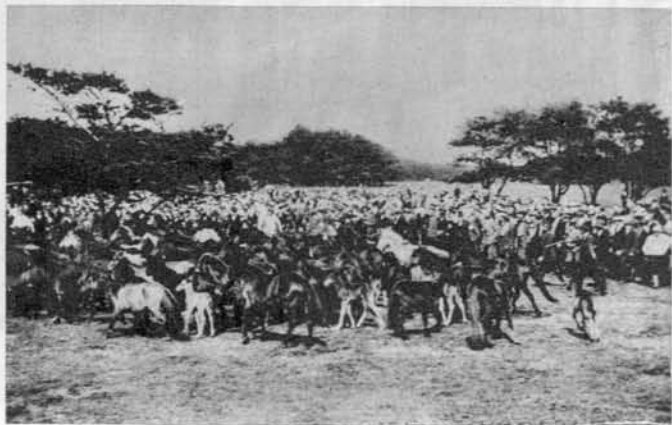
se vrača z bogatim plenom (severnimi jeleni).



Spodaj:

Lov na divje konje

Na Westfalskem se nahaja edini kraj v zapadni Evropi, kjer gojijo še divje konje. Vsaki dve leti prirede velik lov nanje, ki se ga udeleži vsa okolica. Časih je treba po 6—10 gonjačev preden ukrote enega in mu nataknejo uzdo.

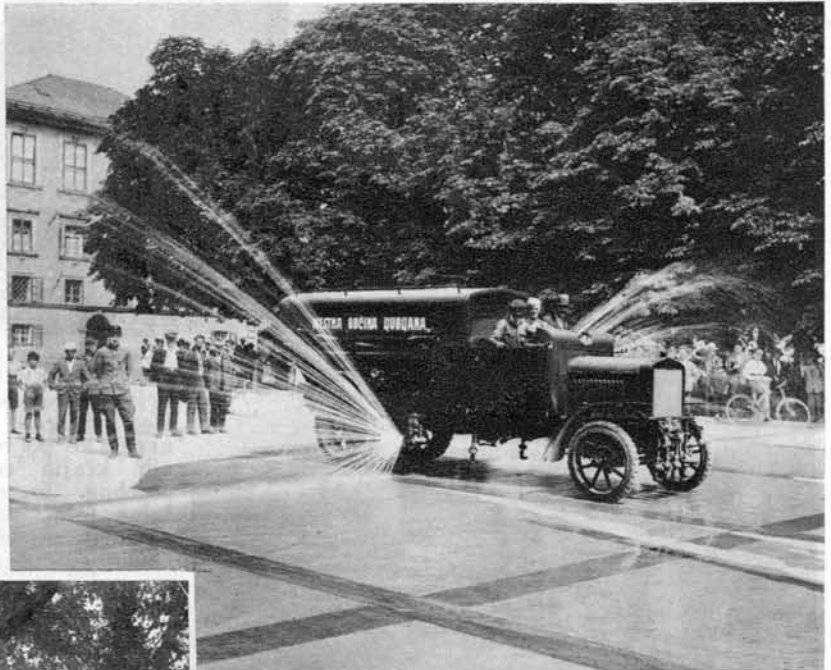




Na levi:

Dragocena vaza, prehodno darilo mednarodne katoliške telovadne zveze

ki so si jo letos priborili pri mednarodnih tekmah v Pragi slovenski Orli, kot prvi zmagovalci.



Novi škropilni avto

ljubljske mestne občine, ki je zgrajen na najmodernejši način, kajti uporabljati ga je mogoče za izpiranje in škropljenje ulic, razen tega pa tudi kot brizgalno za gašenje požarov zlasti po onih krajih, kjer ni v neposredni bližini vodovodne napeljave (n. pr. na Barju), ker lahko istočasno črpa vodo in jo brizga na najvišja poslopja. Avto je delo tvrdke F. Hog iz Perchtoldsdorfa pri Dunaju in stane okroglo 80.000 Din. To je že peti ljubljanski škropilni avto, s čimer je sedaj omogočeno, da so vse ljubljanske ulice in ceste poškopljene v pičlih 4 urah. Želeti bi bilo, da si občina sedaj omisli še moderne avtomobile za pobiranje in odvažanje smeti, kajti sedanji vozovi so ji v sramoto.



Na levi:

Pri starem očetu na počitnicah

Besede h križaljki »Srce«.

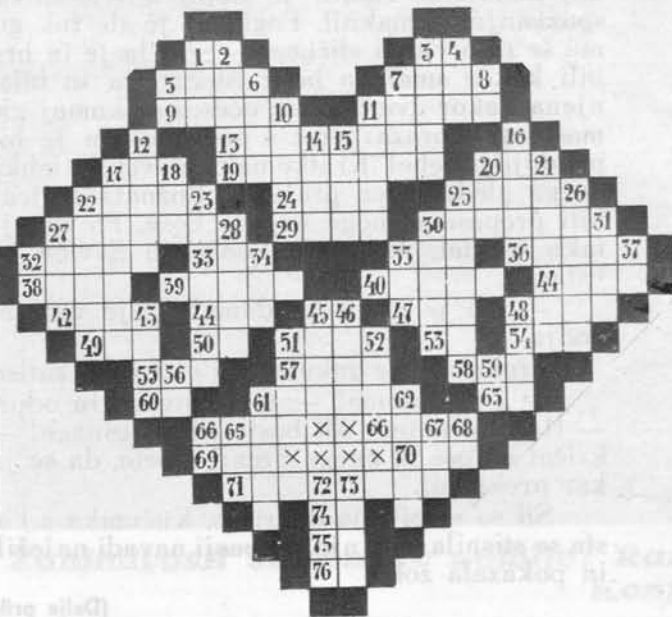
Vodoravno: 1. predlog, 3. angleška kratica, pri naslovih, 5. sredstvo za nego zob, 7. mohamedanski bog, 9. arabski pozdrav, 11. obrazec, 13. letalec, 17. leščilo, 19. pripomoček pri računanju, 20. razpoka, 22. spada k perutnini, 24. plin, 25. firma, ki izdeluje kopirni papir, 27. židovski svečnik, 29. zaimek (5. sklon), 30. zgodovinsko mesto v Mezopotamiji, 32. izgubljena bitka, 33. studenec, 35. soha, 36. riba, 38. neprijetna muha, 39. gozdna žival, 40. dan v tednu, 41. znak na igralni karti, 42. prvi človek, 44. športno orodje, 45. kemijski znak za drago kovino, 47. svetopisemska oseba, 48. član naroda, ki se redno omenja s Skiti, 49. predplačilo, 50. kazalni zaimek, 51. osvežujoč plin, 53. kazalni zaimek, 54. števec, 55. ime filmske igralk, 57. rastlina, 58. na sredi obraza, 60. ploskovna mera, 61. se je popoldan, 63. trdilna členica, 64. ploskovna mera, 66. državna last, 69. začimba, 70. žensko ime, 71. za etnik, 74. predlog, 75. ploskovna mera, 76. kem. znak za redek element.

Navpično: 1. vrsta pesmi, 2. znan denar, 3. pijača, 4. zapuščen, 5. ima vsak simetričen lik, 6. teče iz ognjenika, 7. trojanski junak, 8. vzklík, 10. prijeten, 11. žensko ime, 12. mesto v Franciji, 14. močna tkanina, 15. pokrajina v Indiji, 16. drag kamen, 17. hrošč, ki škoduje drevju, 18. hunski poglavar, 20. je v ustih, 21. orjak, 22. vojaški nastop, 23. dekle pred poroko, 25. vojaški čin, 26. oblika vode, 27. blago, 28. žensko ime, 30. pokrivalo, 31. del noge, 32. reka v Italiji, 34. vstavi: rei, 35. ptič, 37. predlog, 43. mati, 45. pribežališče, 46. prislovno določilo kraja, 48. poljski sadež, 51. drag kamen, 52. moško ime, 56. kem. znak za redko kovino, 59. predlog, 61. pogansko božanstvo, 62. dirkališče (v Rimu), 64. isto kot 5. navpično, 65. pokolenje, 67. glas (pri petju), 68. egiptovsko božanstvo, 72. svetopisemska oseba, 73. trgovski izraz.

Za pravilno rešitev se razpisujeta nagradi: I. Andree: Radio in II. Humeck: Praktični vrtnar.

Rešitev uganke v št. 28. »Il. Slovence« se glasi: »Zlat ključ odpre vsaka vrata in z zlatom otvorjen osel preskoči najvišji zid.«

Vseh rešitev je prispelo 127. Izžrebana sta bili: I. nagrada Filomena Kramberger, Sv. Lenart v Slov. goricah, II. pa Milica Sriol, Maribor.



Iz sportnega življenja

Na desni:

Na kuriozni domislek so prišle po originalnosti stremeče Američanke, priredile so namreč pred kratkim v Anaheimu (Kalifornija) tekmovalno plavanje po velikem bazenu pokritem s pomarančami.

Spodaj:

Najlepša dijaška zabava so pač počitniška potovanja, ki so razvita zlasti v Nemčiji. Kdor obišče poleti Nemčijo, bo naletel na vsakem oglu na skupino dijakov z nahrbtniki in kitarami, ki uporabijo počitnice zato, da prehodijo peš vso svojo domovino, kar je zanje ogromnega vzgojnega pomena. Imajo številne in močne tozadevne or-



ganizacije, ki jim nudijo najrazličnejše ugodnosti. Med drugim so uvedle te po raznih krajih celo posebne tovarne čolne (glej sliko na levi), predelane za prenočevanje potujočim dijakom.

Na desni:
Tekma z otroškimi vozili,

ki so jo priredili pretekli mesec na Grunewaldskem (v Nemčiji) stadionu.



Car Berendej.

(Povest iz sibirskega pragozda.)

XVII. poglavje.

— Kaj ti je, mar ne boš stopil v hišo? — se je začudil Vedenej Savič.

— Kaj pa hočem tam? Tukaj so jurte v stepi, arako bom tam pil!

— Saj ti postrežejo tudi pri nas! Hajdi z nami!

Sojot je nezaupno zmajal z glavo: — Ne!

Vedenej Savič ga je ostro pogledal: — Ali te je česa strah?

— Ne maram tega človeka, — je odgovoril sojot in nadaljeval tiho: — Kar mu v glavo šine, to tudi stori!

— Ali morijo tukaj, ka-li?

— Tisto ne! Zakaj? A lahko mi vzame puško, šibati me da...

— Zakaj pa bi te dal šibati?

— Kar tako; ne ve, kaj bi počel; iz dolgega časa...

Vedeneju Saviču je odleglo. — Kaj vse čebljaš! — je rekel. — Hajdimo skupaj, en dan boš lahko počival!

A Žužel je vztrajal pri svojem. Poslovodja mu ni maral storiti krivice; videl je, da se mora vdati, čeprav bi bilo seveda boljše, če bi prijahali kar pred hišo. Rekel je fantoma, naj stopita doli. Sli so Žuželu izročili povodce od svojih konj. Vedenej Savič je snel Mikitino puško, ki mu je visela za hrbtom, pa jo dal vodniku.

— No, Bog s teboj, le imej jo; ohrani nas v dobrem spominu! Samo pazi, nabita je! Povej za vsak slučaj, kje te lahko poiščemo?

Žužel je z roko pokazal proti vzhodu: — Tam-le, tik pod gorami, joj, kako je tam lepa trava! Jurte stojijo tam. Pa zbogom!

— Zbogom! Hvala ti za uslugo!

— Zbogom, Žužel! — sta se oglasila tudi fanta. Sojot si je vrgel čez pleče svojo dragoceno puško, zasukal konje in izginil za klancem.

Sli so se spustili v votlino in prikorakali pred zaprta vrata.

Nilka je dvignil kamen in z njim potrkal. Na dvorišču notri so pričeli lajati in skakati psi; ljudi pa ni bilo slišati.

Nilka je zopet prišel še močnejše udrihati. To pot sta se razlegla dva glasova, zakričala sta psom, naj bodo tihi. Nekdo je stopil k vratom in jih za spoznanje razmaknil. Pogledal je sle tak gobec, da mu še niso videli sličnega: redki lasje in bradica so bili kakor smetana beli; rdeča lica so bila napihnjena kakor dve blazini, očesca so komaj gledala iz mastnega obraza; vrat s podbradkom je bil kakor pri dojlji debel. Kratkotmalo, človek bi lahko mislil, da ga gleda rejen prašiček. Rožnata srajca ni bila niti prepasana, noge so bile bose. Po žganju pa je tako smrdel, da se je Vedeneju Saviču kar sapa ustavila.

— Ali je gospodar doma? — je vprašal poslovodja.

Trebušnik je zakolcal in si z roko zatisnil usta.

— J-je d-doma! — je odgovoril in odprl vrata. — Hajdite noter! Ali boste tiho, nesnage! — je zakričal na pse in enega brenil s peto, da se je kužek kar prekučil.

Sli so stopili na dvorišče. Kučumka s Polkanom sta se stisnila med nje, po pasji navadi naježila dlako in pokazala zobe.

(Dalje prihodnjič.)